

מג:

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

עין משפט
גז מציצה

מסורת הש"ס

ח א מי פ"ו מהלכת
לנה הלכה כל:
ב ב טועה ע"ה ס"ו תנח
שקף א:
ג ג מ"ה טס הלכה מג:
ד ד מ"ה טס הל' כג:

תשבו תשבו לגזרה שוה. לא לגמרי יליף ממלוואים דהסא כי אפסר לישן בעזרה כמו בחצר שהיה במקום עזרה דגממירי (סוטה ד' מה): אין ישיבה בעזרה אלא לנמלי בית דוד כגלגל ואלו כלן אסור לישן מן לנסכה: **שלוה** ולמחרת אינה מלוה לכל אדם אלא הכהנים מקיפין לה את המזבח כדפי' בקנותס דישאל אין יטולין להקפ' דמתן פ"ק דללים (מ"ה) דאין ישראל נכנס בין האולם ולמזבח ולכן הולך בקנותס לטעם זה שהכהנים מקיפין ואין ישראל שכן מוכה הלשון דקאמר לולב לכל מסור ועוד הנחת שלוחי צ"ד מה יס לז להועיל ועוד דלי"כ ליתקן נמי בלולב שיניאוס שלוחי צ"ד ולדחו אלא ודאי הדבר מתיי זה שהכהנים זריחין הן ולא אחז לדי חילול שנת אצל לולב לכלל מסור כיון דלא דמי בישראל ככהנים נמי לא דמי ומיחו קשה דפריך האידנא נמי לדיחי מהידי האידנא ערבה לכל מערה ובקנותס דתק לפרש לדיחי ויטולה ויחצוטה שלוחי צ"ד: **לא** איקבע. שהיו מעברין אלול או אחד מן החדשים כשהיו רואים שאירע בשנת ערבה של פני ערבה וזכי אמר בירושלמי ר' סימון מפקד לאלין דמתשבין הנון דמתכון דלא אחי תקעתה בשנתה ודלא אחא ערבתה בשנתה ולי דחיקומן בעדון תקעתה ולא תעבדון ערבתה משמע דמיש טפי יום ערבה מתקיעת שופר ולולב וגם עכשו אנו מתשבין ללא מיקלע יום ערבה בשנת ואשופר ואלולב לא חיישין אע"פ שיוס ראשון דאורייתא וימנה דלויס ערבה שהוא זכר למקדש בעלמא חיישין ולא דאורייתא דאורייתא לא חיישין וי"ל דאין הכי נמי דהיי דחכיני כהדיא לא אחי לפסקוי צהו בשאר שנים אבל ערבה דרנבן אחי לפסקוי אבר וי ערבה דמשפק עבדין מרי יומי וכי מיקלע יוס ראשון בשנת אין שופר בטל לגמרי דתקשין בשני אע"פ דכי בלא עדים קודם המנחה לא עבדי צ"ב"י אלא חד יומא מ"מ כמולה לארץ עבדין מרי יומי אבל שביעי של ערבה דליחא אלא חד יומא דלא אפשר למיעד השמיני על הספק לפי שהוא י"ט אס היה בטל לגמרי משתכח מורת ערבה:

רבינו הגאון

בסוכה כתב בסוכות וכתב שבעת ימים, וכתב לויאם כתיב ופתח אהל מועד ולילה שבעת ימים, מה להלן כמלוואים לילות כבימים, אף בסוכה חייבין לישיבה כל לילות כבימים, חתני' ערבה שבעת ימים שביעי כ"ה. ערבה כשיעי כ"ה. ערבה כשיעי מאי טעמא דהיה שבת. אמר ר' יוחנן כ"ה לפרסמה שהיא יום התורה כ"ה, ושמיטה היא. ואיסקא אמר ר' יוחנן דאפיסקיה מראשין עומא אשביעי. ואיסקיה מ' ה"ב ערבה מן התורה זיה שחתה ביום שביעי ויטלה תרחה שבת אצל בני (אין) ישראל דרבי קביעא דירחא, וירדעיס כבדאי ירדע יום שביעי של תג הוא. והנה ר' גובין וכל נוחתי מערבא גמיר איקלע יום שביעי של תג שבת. ולא נטול א"ו כיום ערבה. ועלתה קשיא. ושני ר' יוסף, ז"ל דלא אשכחן דכתיב 'קחה בערבה כפירוש, ה' כהלכה כפירוש מצות רבה. והלמא בוקיפה היא, וקוים מצותה קשיא, ולפיכך לא זכרנו לנטילה דכתיב הלכן לא דחי נטילה קתני לולב וערבה, מה שבת ומצותא אביי סמתי' ולב בנטילה אף ערבה נטילה, ומשני לא הוא דאיתה ואת כדאיתה, ולב בנטילה וערבה דוקיפה, ואיסקא אבר וי' ולעוד ה' דתני ארז יום היו מקיפין את המזבח שבעה פעמים, לולב ומחבטין מיהא תריא לולב דוחה את שבת בתחלתו וערבה סוסה, פעם אחת על וביעי של ערבה לירוח שבת. והביאי מוריבתי' ול ערבה מערב שבת יריוסם כלשנה כ"ה, עד שמיטה (מ)תחת האבנים כ"באום וקופים בצ"ר מזבח לפי שאין ביוחסין רוח שחיבות ערבה ויהא את השבת. והא יריוס דכי נטילה הוא, מאי אמרת בקיפה, מקיפן לעולם יום שביעי ול ערבה מן התורה, ול מילתא דאין בני דעה לארץ לא דוחין ה' אינהו נמי בני ארץ, וראי לא דחו ליה, איני. וא לולב שחל להיות יום טוב ראשון כשבת דלירוחיה רהי.

תורה אור השלם

1. ופתח אהל מועד חשבו יוקב וליקה' שבעת ימים ושמיטתם את משמרת י' ולא קמחונו כי כן צויהי: ויקרא ה ה

מוסף רש"י

בערבה. לאחר זקופים מורכביות מוסכות למזבח, מקיפין כשביעי של ערבה למזבח חרות של ערבה כקויסא ספס לחת ככל יום ושבעה לוחי יום, דכי נמירי לה (מסורי רש"י" דכ"ה.

תשבו תשבו לגזרה שוה נאמר כן

תשבו תשבו לגזרה שוה נאמר כן אלא לקיחה: **מאי עעמא דוסה.** ולא גזור בה כי היכי דגזור בלולב דהא הנה נמי ליחא מן התורה בגבולין כשאר ימי התג לנבני לולב ואמאי לא גזור בה במקדש: **לפרסמה שהיא מן הסורה** כהדיא שצין לה רוחא למידי שנת חד יומא כהי לפרסמה שכן התורה היא: **לולב נמי ירדחו.** בשאר ימים במקדש כדי לפרסמו שהוא מן התורה כל שבעה דהא לא מפרשא כהדיא דאיכא למיטעי ולמימר דהיא ושמיחה לפי ה' שבעת ימים) לאו שמחת לולב קאמר: **שלוחי בית דין מייסי לה.** מע"ש ולמחרת אינה מלוה לכל אדם אלא כהנים המקיפין זה את המזבח: **אזי הכי.** לדיכא למיגור צה מידי והוא כל שבעת במקדש מן התורה: **כל יומא נמי.** דליקלע בשנת נדחי מאי שנת חד יומא ומו' לא: **אפי' לפסקוי בלולב.** ללולבי בלולב משום דלא דמי בלולב אלא צמד יומא והא דמי כל יומא אחי למימר לולב לאו מלוה חסובה היא: **ולדיחי.** ערבה ציי"ט ראשון בלולב: **לאו מוכחא מילתא.** דמשום ערבה הוא דמיפירסם שהיא מהי"ט דלמרי משום דמנכס לרחמי אלא לולב נדחית אף אלא ערבה ועיקר משום לולב הוא: **בחד מהנך.** כגאח משאר הימים: **אוקסא אשביעי.** יום מקויס או ראשון או אחרון: **האידינא נמי.** לאחר חורבן דעבדין ערבה חד יומא כדלמריקן לקמן (ד' מד.) מנהג נביאים הוא בגבולין כיון דליכא למיתש מידי לדיחי בשביעי ויטולה ויחצוטה שלוחי בית דין לפרסמה שהיא במקדש מן התורה שהרי לא גזור עליה בשביעי ולאחר חורבן מי גזר עליה: **לא ירעיני כביעא דירחא.** ושמן און שביעי של ערבה: **לא איקלע.** הס מעבדים את אלול או אחד מן החדשים כשהואין שאירע שביעי בשנת: **וכל נחופי.** כל הסיעה שירדו ממי"י כגלגל ושעלו כגלגל לאי' וחזרו: **מאן לימא לן.** דערבה במקדש כנטילה לדיחי השתא ערבה אסורא מדרבנן וזכר למקדש לדיחי שנת: **גיד אלא זוקיפן אותן לגידי המזבח לחוד דמתן כמתני' והשתא ליכא מוצח היכא נוקסיה: ואוסו כיוס.** בשביעי מדקתני פעם אחת ושבע פעמים ש"מ הקספה כרגל סביב המזבח הוא זכמה מקיפין ללוו בערבה: **לא כלולב.** מקיפוס לאחר זקופו הערבה סביב המזבח: **כסחילטו.** ציי"ט ראשון: **וערבה כסופו.** כשביעי:

מרציות. נעישות: ואכירו והן דקוקים ואינם מודים וכבשוס. טמוס כמו צהדי כבשי דרממנא למה לן כמסכת זריות (דף ל'.) ו"מ כמו יכבוש עונותינו (מכיל א) יכבה כסות כל מעמתיס סלה (מהלס סה): **ספה האבניס.** יודעים הן כחכמים שלא יטלטלו למחר האבניס: **עמי הארץ.** שלא היו בקויס כבאיסו טלטלו והס הינה ידס עם הפרושים: והביאוהו הכהנים וקופוס כו'. ערבה מכנל דניד נטולין אותה ומנענעים ומקיפין בה הכהנים את המזבח כרגליהס ואחר כך זוקיפין אותה: **ואלא לירחי.** כיון דכנטילה הוה יס לעשות לו זכר למקדש ולדיחי שביעי דילה שנת: **כיון דאין.** בגולה לא דחיין משום דלא קיס לן כביעא דירחא":

והביאוהו הכהנים וקופוס כו'. ערבה מתנין כל מי שגיעה בערבה של חזירו הכי הוא כמתנה כמתן גבי לולב למ"ד פירקין דלעיל (דף ה'.) ערבה הלכה למטה מסוי לא גמרי משלסם ולאנא שאלו נמי דרש מדכתיב ערבי אחת ללולב ואחת למקדש אלמא צהי משלסם גבי מקדש כמו לולב מ"מ גבי לולב שכל אחד מביא לולבו להר הבית והחונים מקלנין מידס היו כריחין להתנות אצל ערבה שלוחי צ"ד מייחו לה ואין אחד מהן זוכה בה עד למחרת בשנת ועוד דהכהנים מקיפין את המזבח ולא היו כל ק מרוביס ועוד דזריחין הן: אמרי

דלירוחיה רהי.

